

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Викладання курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» у вищій школі зумовлює необхідність впровадження якісних методів навчання. Досконале володіння українською мовою є важливим компонентом професійної підготовки фахівців різного профілю. Знання курсу сприяє ефективному засвоєнні фахових дисциплін, розвитку українського професійного мовлення студентів-не філологів вищих навчальних закладів, творчому зростанню особистості. Саме поєднання знань, умінь дозволяє підготувати висококваліфікованого фахівця,

що розуміється на основах документознавства в усній та писемній формах, здатний до конструктивного діалогу, уміє правильно та грамотно викласти свою думку.

Найбільше спрямовані на формування мовних навичок майбутнього фахівця під час вивчення курсу – це практичні заняття, що дозволяють викладачеві повною мірою перевірити знання відповідної теми, лінгвістичні вміння студентів. Проблемою викладання гуманітарних дисциплін, впровадження нових методів, форм навчання за допомогою інновацій займається багато педагогів: І. Дичківська, Л. Дудко, Р. Іванський, О. Савченко, Н. Садкова, О. Тягло та інші.

Хоча впровадженням нових методик вивчають багато учених, на сьогодні вони ще не здобули ґрутовного розгляду, опису. Тому перед викладачем постає завдання знайти методи, що підвищують пізнавальну активність студентів.

Інтерактивний метод полягає у послідовності набутих знань, що досягається підбором правильно скомпонованих вправ. Система вправ побудована на мовному матеріалі, що найкраще відображає професійну діяльність. Сюди належать вправи: 1) конструктивні – за усною формою мовлення (коли студент набуває навички усного викладу матеріалу, пов’язані з навичками слухання, читання); 2) аналітичні: за писемною формою мовлення та мовленнєвою діяльністю (студент вчиться написанню текстів наукового та офіційно-ділового стилів; вправи різного мовного рівня та складності). Виконуючи їх, майбутнім фахівцям потрібно не тільки оперувати вивченим матеріалом, а й аналізувати, систематизувати матеріал.

Вправи, запропоновані студентам, можна поділити на групи за модулями в навчальній програмі: 1) завдання, в яких повторюємо та закріплюємо написання лексики відповідно до норм української мови та навчаемося висловлювати, засвоювати різні типи речень; 2) завдання з оформлення, написання ділових паперів (студенти вчаться правильного написання, послідовного оформлення та склад документів); 3) завдання на вивчення професійної термінології (майбутні фахівці з’ясовують значення термінів майбутнього фаху, вчаться замінювати їх власне українськими термінами, добирати до них синоніми, близькі за значенням слова. Сюди відносяться вправи на переклад фахових текстів з російської та англійської мов на українську, їх редактування.

Вкінці вивчення кожного змістового модуля: «Законодавчі та нормативно-стильові ознаки професійного спілкування», «Професійна комунікація (усна й писемна її форми)», «Наукова комунікація як складова фахової комунікації», виконують тести трьох рівнів, кожен з яких на 10 питань.

За навчальним планом дисципліни студенти вивчають кадрові та довідково-інформаційні документи. Для кращого засвоєння матеріалу було запропоновано майбутнім фахівцям один з інструментів критичного мислення – «графічні організатори» («асоціативний кущ», «бортовий журнал», «дерево пророкувань», «дошка запитань», «концептуальна таблиця», «плюс – мінус – цікаво», «карта поняття»). Коротко розказано учням ВНЗ про кожен метод критичного мислення і особливості впровадження на заняттях.

Студенти вибрали найпростіший, одночасно й ефективний графічний організатор – «асоціативний кущ», результати знань записують самі. Так під час опитування теоретичної частини практичного заняття студенти на дошці маркером записують назву документа. Тоді за допомогою схематичних ліній відводять стрілки біля яких вписують під нумерацією класифікацію документа, біля іншої стрілки – зміст ділового паперу та оформлення сторінки.

Розташування ознак та реквізитів ділового паперу здійснювалося студентами двома способами:

1) біля класифікації, записаної у стовпчик, під ще однією стрілкою зазначають реквізити документа, усно вказуючи розташування елементів та оформлення сторінки; 2) уявляючи частину дошки документом формату А4, студенти записують увесь зміст відповідного паперу, враховуючи розташування реквізитів.

Наприклад, вивчаючи оформлення заяви як ділового паперу з кадрових питань, студенти на дошці схематично пишуть види заяв та їхню класифікацію (за складом, за охопленням, за суттю звернення). Окремо зображують усі реквізити, розташовані у відповідній послідовності. Інші відповідачі пишуть на дошці (або ж усно розповідають) зразки заяв за метою звернення, що дозволяє краще запам'ятати сам зміст та розташування реквізитів.

Викладач пропонує майбутнім фахівцям, що об'єднуються у групи, провести ділову гру: виконання ролі студента або працівника, якому потрібно написати заяву про прийняття на навчання, роботу, допуску до складання сесії, переведення на іншу посаду або відділу, відпустку, звільнення та інше. Такі ігри безпосередньо спрямовані на формування професійних вмінь та навичок майбутніх спеціалістів.

Використання новітніх технологій та методів навчання дозволяють студентам поглибити знання, розуміння матеріалу, проявити себе майбутніми фахівцями. Комп'ютерні технології не можуть повністю замінити методику навчання, але є супутніми методами навчального процесу. У них підвищується ефективність навчального процесу за допомогою спілкування (студенти з студентами, працюючи парами або групами), посилюється інтерес малоактивних студентів у сприйманні знань.

Отож, новітні технології дають студенту: підвищений інтерес до матеріалу та до навчального процесу; вміння критично мислити; вміння аналізувати факти, спостерігати, експериментувати, запам'ятувати, зіставляти і об'єднувати результати; вміння виділяти головне і робити висновки; виробляти навички для грамотного мовлення майбутнього фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. К.: Академвидав, 2015. 304 с.
2. Дудко Л.А. Роль інноваційних педагогічних технологій у становленні конкурентоспроможних спеціалістів. *Мультиверсум. Філософський альманах*. К.: Центр культури, 2004. № 39. С. 1–4.
3. Іванський Р. Формування мовної і мовленнєвої компетенцій у професійній сфері на заняттях з «Української мови (за професійним спрямуванням)» у вищих навчальних закладах. *Мовні дисципліни в контексті розвитку сучасної вищої школи: матеріали всеукр. дистанційної наук.-практ конф. з міжнародною участю*. Харків: «Тім Пабліш Груп», 2014. С. 104–110.
4. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах: посіб. для вчителя. Київ: Magistr-5, 2007.
5. Садкова Н.Я. Технологія розвитку критичного мислення [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nsadkova.blogspot.com/p/blog-page_73.html
6. Тягло О.В. Критичне мислення: навч. посіб. Харків: ВГ «Основа», 2008. 187 с.

Олександр ОКОЛОВИЧ
(Дрогобич, Україна)

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ

У сучасній європейській освіті роль мовної галузі є визначальною, адже мови є засобом спілкування і взаєморозуміння, розвитку і самореалізації громадян на континенті, що об'єднується. Сучасна Європа прагне не тільки політичного і економічного співробітництва, вона потребує культурної інтеграції, що полягає у збереженні багатонаціонального культурного спадку, інтенсифікації культурного та політичного діалогу.

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В КОНИІ
UNIWERSYTET NARODOWY W UŽHORODZIE
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
AKADEMIA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W CHERSONIU
ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
PAŃSTWOWY UNIWERSYTET PEDAGOGICZNY W KRZYWYM ROGU
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI – STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY.

WYMIARY INTERDYSCYPLINARNE

Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Vasyl Ilnytskyj

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ.

ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНІ ВІМІРИ

За редакцією:
Ян Ґжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький

Konin – Užhorod – Cherson – Krzywy Róg
2019

Конін – Ужгород – Херсон – Кривий Ріг
2019

УДК 371.1:001(08)

ББК 74.04я43

Р 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Інтердисциплінарні виміри / [редактори-упорядники: Я. Г'єсяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. – Конін – Ужгород – Херсон – Кривий Ріг: Посвіт, 2019. – 268 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Wymiary interdyscyplinarne / [red.: J. Grzesiak, I. Zymomryja, W. Ilnytskyj]. – Konin – Użhorod – Chersoń – Krzywy Róg: Posvit, 2019. – 268 s.

ISBN 978-617-7235-50-6

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей VI-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, суспільних та природничих наук, туризму, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)

ББК 74.04я43

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. J.Grzesiak; dr hab., prof. I.Zymomryja; dr hab., prof. M.Zymomryja; dr hab., prof. W.Ilnytskyj; V.Boychuk; dr N.Hrybok; dr P.Davydov; dr hab., prof. J.Kuzmenko; dr hab., prof. O.Newmerżycka; O.Nepsha; dr E.Czaja; dr M.Sobieszczyk; dr K.Wojciechowska; dr O.Zymomryja;

Редакційна колегія:

д-р габ, проф. Я.Г'єсяк; доктор філологічних наук, проф. І.Зимомря; доктор філологічних наук, проф. М.Зимомря; доктор історичних наук, проф. В.Ільницький; В.Бойчук; кандидат педагогічних наук, доц. Н.Грибок; кандидат філософських наук, доцент П.Давидов; доктор педагогічних наук, проф. Ю.Кузьменко; доктор педагогічних наук, проф. О.Невмержицька; О. Непша; д-р Е.Чая; д-р М.Собєщик; д-р К.Войтеховска; кандидат філологічних наук, доц. О.Зимомря.

Recenzenci:

dr hab., prof. Zenon Jasiński

dr hab., prof. Ihor Dobriański

Рецензенти:

д-р габ., проф. Зенон Ясінський

д-р педагогічних наук, проф. Ігор Добрянський

ISBN 978-617-7235-50-6

© Я. Г'єсяк, І. Зимомря, В. Ільницький, 2019

© Посвіт, 2019

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Вербицька О. Вміння і навички концертмейстера в педагогічній та виконавській практиці.....	8
Галів М., Огар А. Дрогобичанин Антоній Станкевич – апологет українсько-польської співпраці (1930-ті роки).....	10
Гриник Л. До питання основних ідеологічних засад ОУН (1930–1940-і рр.).....	11
Екман М., Бурман К. Методичні засади виконання орнаментації у процесі вивчення фортепіанних творів Й. Гайдна.....	15
Ільницький В. До питання діяльності керівника технічного звена Дрогобицького окружного проводу ОУН «Омеляна»-«Крилана».....	16
Косилова О., Зіноватна Л. З досвіду організації та проведення академічних музичних конкурсів Алгоритми та особливості підготовки учнів-піаністів до участі в конкурсах.....	20
Микитчак С. Завершальний етап функціонування УПА.....	22
Пришляк В. Сучасні технології на заняттях з постановки голосу.....	24
Сом-Сердюкова О. Сучасний музейний простір: культура діалогу.....	26
Торопцева А. Дослідження мемуарних джерел як культурно-історичного феномена епохи.....	28
Удич О. Категоріальний аналіз поняття «художньо-ціннісні орієнтації»: культурологічний та психолого-педагогічний контекст.....	30
Шевельова О. Актуальність розвитку музичної пам'яті школярів початкової школи в новій українській школі.....	32
Шкода Н. Політика радянської влади щодо Римо-католицької церкви на Півдні України впродовж 20-х рр. ХХ ст.	34

ПЕДАГОГІКА. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

Афанасєєва А., Павленко І. Компетентнісний підхід як основа державного освітнього стандарту.....	37
Ашиток Н. Суперечності розвитку інклузивної освіти.....	38
Барановська О. Педагогічні технології профільного навчання за філологічним спрямуванням: проблеми, перспективи.....	40
Блашкова О. До питання гуманізації та гуманітаризації навчально-виховного процесу студентської молоді природничих спеціальностей сучасної вищої школи.....	42
Бондаренко Л. Підготовка студентів-філологів до організування позакласної роботи з українською літературою.....	46
Бондаренко Н. Культурна матриця опанування української мови.....	47
Бондаренко С., Пилипишин О. Компетентнісний підхід гуманітарної підготовки майбутніх фахівців медичної галузі: соціалізація від теорії до практики.....	50
Ваколя З. Творче використання історичного досвіду морального виховання в сучасному навчально-виховному процесі.....	52
Вашенко Л. Вплив форми тестових завдань на результати тестування старшокласників (на прикладі тесту з біології).....	54
Wojsiechowska K. Opinie studentów o zdrowiu jako wartości.....	56
Волкодав Т. Контроль знань та умінь як фактор підвищення мотивації студентів фінансово-економічного профілю.....	58

Гоголь Н. Культурологічний підхід у національній системі шкільної літературної освіти.....	60
Горбатюк Р., Волкова Н. Щодо формування професіоналізму майбутнього інженера-педагога в галузі харчових технологій у системі університетської підготовки.....	62
Гривко А. Експериментальне вивчення впливу форми тестового завдання на результативні показники тестування з української мови.....	64
Grzesiak J. Wyzwalanie potencjału naukowo-edukacyjnego w kształceniu nauczycieli ku przyszłości.....	66
Zavizion K. Translation and interpretation studies in Ukraine: historical aspect.....	69
Зелінка О. Творчі завдання на уроках з вивчення прикметника в початковій школі в контексті вимог сучасної мовної освіти.....	70
Калініна Л. Формування комунікативно-культурологічної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови в рамках інтердисциплінарного підходу.....	72
Кирильчук І., Кирильчук Ю. Компетентнісно-орієнтовані технології навчання у професійній підготовці учнів професійно-технічних навчальних закладів.....	74
Коркішко О. Педагог-андрагог у системі неперервної освіти.....	77
Косянчук С. Інтеграційні процеси у закладах загальної середньої освіти: педагогічне і соціальне партнерство.....	79
Кудрявцева В. Глибинне навчання у курсі морської англійської мови: усвідомлені перспективи.....	81
Куликова А., Кошелєва Т. Розвиток творчості молодших школярів.....	83
Кутняк О., Гряділь І. Застосування інтерактивних платформ в освітньому процесі початкової школи.....	85
Кухта М., Маляр Л. Публіцистика Августина Волошина (20–30-і рр. ХХ ст.)	86
Леган В., Годованець Н. До питання вибору активних методів навчання: дискусія.....	88
Логівіненко Н. Мотивація як важлива складова компетентнісно орієнтованого вивчення сучасного українського фентезі.....	90
Маслій О. Застосування елементів дідахографії до проведення занять майбутніх офіцерів ракетно-артилерійського озброєння.....	93
Міщеня О. Особливості національно-патріотичного виховання студентської молоді в умовах сьогодення.....	95
Обіход І., Закордонець Н. Блог-технології як засіб формування комунікативної компетентності студентів у писемному мовленні.....	97
Ольшевська С. Соціальна акція – іноваційна форма роботи соціального педагога.....	100
Подчерняєва Н. Напрями діяльності шкільного євроклубу.....	101
Починкова М. Формування критичного мислення майбутніх учителів початкової школи як виклик сучасної освіти.....	103
Проць І., Бец Ю., Шаран О. Пошуково-дослідницька діяльність учнів початкової школи на уроках математики.....	104
Ревть А., Лабойко С. Особливості соціально-педагогічної робота з профілактики насильства щодо дітей.....	106
Sobieszczyk M., Widacka-Matoszko E. Wartości zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w edukacji dzieci.....	109
Стойка О. Американські моделі управління ВНЗ в умовах інституційних перетворень.....	111

Тарасенко Г., Мудрак О., Мудрак Г., Несторович Б. Екологізм освітнього процесу як запорука успішного світоглядного виховання молодих поколінь.....	113
Тверитникова О., Демідова Ю., Шахова Г. Підготовка докторантів в Україні: досвід та перспективи.....	115
Федурко Ю. Іншомовна освіта в гімназіях Галичини кінця XIX – початку ХХ ст.: вихідні засади.....	117
Czaja E. Uczeń i nauczyciel wobec zmian w szkole.....	119
Чейпеш І. Метод моделювання комунікативних ситуацій у педагогічному процесі з іноземної мови.....	121
Чехуніна А. Самоконтроль виконавця при самостійному опрацюванні музичних творів.....	122
Шаран О., Чопик С. Здоров'язбережувальні технології на уроках математики та інформатики у початковій школі.....	124
Шелестова Л. Діагностика розвитку творчих здібностей старшокласників в умовах профільного навчання.....	126
Шпеник С. До проблеми формування мотивації студентів немових факультетів до вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням.....	128
Шульга И. Использование микротекстов для изучения химии иностранными студентами.....	130
Янева Л. Впровадження інформаційно-комунікативних технологій в практику роботи зі студентами на заняттях з педагогіки.....	131

ФІЛОЛОГІЯ

Азізагасева Л. Використання інтерактивних вправ на різноманітних етапах занять з англійської мови.....	133
Акіншина І. Специфіка інтерпретації Євангельського сюжету в романі «Євангеліє від Ісуса» Ж. Сарамагі.....	135
Гашибаязова О. Проблема лінгвоінтерпретування поняття конотації.....	136
Глушенко А. Вираження емоцій у дискурсі.....	139
Гуменюк І. Варіативність конфігурації термінального тону в англомовних пейзажних описах.....	141
Добровольська О. Гносеологічні інновації системно-функційної реконструкції розвитку лексико-семантичної системи.....	143
Довганич М. Інтерпретація символу домівки в романах Кадзуо Ішігуро.....	145
Drabov N. Formal approach in the studies of possessiveness.....	147
Зевако В. Формування лексичної компетенції майбутнього лікаря у процесі вивчення української мови як іноземної (на матеріалі теми «Моя майбутня професія»).....	148
Zymomrya I. Kreowanie tożsamości kulturowej jako kwestia w twórczości literackiej.....	151
Зимомря М. Семантична структура лексики традиційних народних промислів Закарпаття.....	153
Зимомря О., Пайда Ю. Функціонально-прагматичний аспект авторських спостережень у жанрі щоденника.....	155
Крістюгло Т. Причини використання аутентичного пісенного матеріалу як засобу підвищення мотивації до вивчення іноземної мови.....	157
Левченко Т., Чубань Т. Значення мовного етикету.....	159
Мандзюк Р. Роль художньої деталі в прозі Карсон МакКалерс.....	161

Масляник М. Контент сучасних дитячих періодичних видань.....	162
Мелещенко О. Мультимодальна метонімія як засіб комунікативного впливу в інтернет-жанрі твітінг (на матеріалі Твітеру Д. Трампа)	164
Нестерчук О. Інтерактивні методи у викладанні курсу «Українська мова за професійним спрямуванням»	165
Околович О. Функції мовної гри у формуванні творчої особистості.....	167
Осадча С. Використання інтерактивних форм і методів навчання німецької мови як передумова розвитку комунікативних компетентностей у студентів.....	169
Тишковець М. До історії вивчення християнських імен.....	171
Шулянська О. Роль і використання мультимедійних засобів у викладанні іноземної мови.....	173
Яровенко Т. Винниченковий психопортрет від Сергія Михиди (Центральноукраїнський винниченкознавчий осередок)	175
Яровенко Т. Винниченкознавчі практики Володимира Панченка (Центральноукраїнський винниченкознавчий осередок)	177
Яровенко Т. Віднайдення та уведення в науковий обіг п'єс Володимира Винниченка, які вважалися втраченими (Центральноукраїнський винниченкознавчий осередок)	180
Ястреб Н. Тарас Шевченко в інтерпретаційному дискурсі сучасної драматургії: «Стіна» Ю. Щербака.....	183

КРАЄЗНАВСТВО. ТУРИЗМОЗНАВСТВО. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

Абдулаєв А., Ребар І. Особливості процесу індивідуалізації підготовки борців вільного стилю.....	188
Грибок Н., Гладка О. Інотерапія в системі фізичної реабілітації.....	190
Грибок Н., Одегов В. Фізіотерапевтичні методи в реабілітації хворих з остеохондрозом хребта.....	192
Грибок Н., Оловець О. Особливості фізичної реабілітації хворих з невропатією лицевого нерва.....	194
Грибок Н., Петрик Є. Механізми лікувальної дії фізичних вправ при захворюваннях органів дихання.....	196
Гришко С., Сапун Т. Внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки в шкільній географії.....	198
Котова О., Шикула А. Вплив фізичної культури на здоров'я молоді в сучасних соціально-економічних умовах.....	200
Малетич Н., Слімаковський О., Волошин О. Розвиток фізичних навичок школярів: психолого-педагогічний аспект.....	202
Недорубко С. Технологія соціально-гігієнічного моніторингу функціонального стану і адаптаційних можливостей студентів.....	205
Полулященко Т. Соціально-біологічні аспекти агресивності у спорті.....	207
Проценко А., Данченко П. Основні положення підготовки юних футболістів на початковому етапі підготовки в дитячо-юнацькій спортивній школі.....	209
Суханова Г., Ушаков В. Обґрунтування необхідності ранкової гігієнічної гімнастики для студентів спеціальної медичної групи зі захворюванням вегето-судинної дистонії.....	210
Ференц В. Роль фізичного виховання в процесі формування вольових якостей дітей старшого шкільного віку.....	212

СУСПІЛЬНІ НАУКИ

Бездітко Ю., Іщенко М. Фактори впливу на розвиток мережі відокремлених структурних підрозділів банків в Україні.....	215
Бездітко Ю., Преображенський Д. Оцінка фінансової стійкості банків з іноземним капіталом у банківській системі України.....	217
Зимомря О. Засоби масової інформації в політичній системі.....	219
Іваненко В., Купреєнко М. Основні професійні та особисті якості майбутнього вчителя фізичної культури.....	221
Іванова В., Сугоняк Я. Шляхи формування екологічного світогляду та екологічної культури майбутніх вчителів географії.....	223
Круглій Б. Іван Франко про основні принципи виховання свідомих та свободних громадян суспільства.....	225
Кухарська Н. До питання про трансформацію економіки України в нових реаліях господарювання.....	227
Мудрік О., Давидов П. Проблема якості надання медичної допомоги: аналіз основних видів порушень.....	229
Петришин Г. Імітаційні практики в сучасній освіті України.....	231
Прохорова Л., Непша О., Зав'ялова Т. Проблеми формування геолого-геоморфологічних понять у шкільному курсі географії.....	234
Сідак С. Світовий досвід використання відновлювальних джерел енергії та перспективи їхнього застосування в Україні.....	236
Ткачишина О. Характеристика стереотипів сучасного інформаційного простору.....	237
Шаран Н. Психосоматичні аспекти формування дерматологічної патології.....	239

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Апанасенко Г. Як протидіяти вимиранню України.....	241
Гасинець Я., Куруц Н., Карбованець О., Демчинська М. Практики та їхнє значення в підготовці фахівців-біологів.....	242
Загайкан Ю., Спринь О. Дослідження працездатності головного мозку та функціональної рухливості у дітей із зоровою дегенерацією.....	243
Іванченко О., Іванчук К. Видове різноманіття деревних насаджень паркового комплексу Соборної площі м. Дніпро.....	244
Козіцька О., Трохимчук І. Лісорозведення на радіаційно забруднених територіях (на прикладі Березінівського району Рівненської області).....	246
Мельник В., Денисюк Н. Вміст парникових газів в атмосферному повітрі м. Рівне.....	248
Мороз О., Трохимчук І. Малина як цінна продовольча і лікарська культура.....	250
Павлішен Д. Різноманітність ентомофагії лучних біоценозів.....	252
Шукрута Л., Воловик Г. Комахи-шкідники та шкодочинність верхівкового короїда (<i>Ips Acuminatus</i>) сосни звичайної (<i>Pinus Silvestris</i>) Острівського лісництва.....	254
Яворівський Р., Яблонська О. Видовий склад родини <i>Scrophulariaceae</i> R. Br. у флорі Зборівського району Тернопільської області.....	256
Відомості про авторів.....	259